

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologiæ Moralis

Busenbaum, Hermann

Monasterii Westphaliæ

Dub. IV. Quæ sit obligatio Referentis, Secretarii, Notarii, & Procuratoris?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40957

periculum sit, ne pars adversa grave damnum in
 que patiatur; quia ajunt, quilibet potest sine
 damno, grave damnum alterius prohibere, v. *Laym.*
p. 2. cap. 31. Azor Regi. Fill. Lay. lib. 1. t. 1. cap. 5. m. 18.
 Verum hanc limitationem, cum *S. Thom.* alii
 non admittunt, nisi forte Reus capite plestendo
 esset, & accusator injustè procederet: tunc enim
 ajunt, Advocatus accusatoris deberet falsitatem
 prodere: si tamen spes esset profuturum, ac
 cusatore prius monito, ut desistat. v. *Card. de La-*
go l. c.

XI. Advocatus, si causarum expeditiones, cum
 præjudicio clientum, differat, postponat, vel ple-
 res acceptet, quàm expedire possit, peccat, ac to-
 netur ad restitutionem; uti & omnium damno-
 rum, quæ per ejus imperitiam, malitiam, vel ne-
 gligentiam, cliens aut actor incurrit: non tamen
 tenetur in omnibus causis adhibere eandem dil-
 gentiam, sed majorem vel minorem, pro causa
 qualitate. *vid. Fill. Bon. in prac. 8. d. 10. q. 3. Less. l. 1.*
c. 39. d. 9. Laym. l. 1. t. 1. c. 5.

DUBIUM IV.

Quæ sit obligatio Referentis, Secretarii, Notarii, & Procuratoris?

Resp. Tenentur ii omnes justè fideliterque ex-
 exercere suum officium, sive ex debito muneris tan-
 tum, sive etiã ex juramento. Item tenentur scire
 ea, quæ ad suum officium spectant, debitamque
 diligentiam adhibere, præstando omnia necessa-
 ria, terminos justos petendo, & appellando, cum
 fue-

fuerit necessarium, *Bon. Escob. & commun.* Unde resolvuntur sequentes Casus.

I. Peccant, si odio, vel amore, spe, vel timore, abutantur officiis suis: si secreta servanda non servant; si partibus, vel earum sollicitatoribus, aliisve, tradant processus, vel scripturas originales, quas non debent; accipiant stipendium majus justo, vel ultra premium taxatum; si lites iniquas suadeant, &c.

II. Referens peccat, 1. Si defectu studii, vel per incuriam, malè referat, vel aliquid substantiale prætermittat. 2. Si sit partialis, coneturq; unius partis justitiam magis, quàm alterius explicare. 3. Si sententiam alterutri parti manifestet, priusquàm evulgetur, undè possint gravia incommoda sequi, v.g. Judex recusari, &c. *v. Escob.*

III. Secretarius peccat 1. Si juramentum violet. 2. Si arcanum prodatur. 3. Si sententiam nondum publicatam manifestet. 4. Si processus, aut sententias non custodiat, vel partibus, sine præscripto Judicis, ostendat. 5. Si testimonia non fideliter transcribat, sive exaggerando, vel imminuendo, sive immutando, aut invertendo. *Escob.*

IV. Tabellio, sive Notarius publicus peccat, si sine sufficienti peritia (v.g. clausulas communes, &c. ignorans) suscipiat officium. 2. Si juramentum violet. 3. Si in depositione testium aliquid addat, vel detrahat, non levis momenti. 4. Si ministro transcriptori (erroris periculo) examen committat. 5. Si protocollo, & acta negligenter custodiat, cum damno partium. 6. Si differat causam expeditionem, ut pecuniam extorqueat. 7. Si te-

Amentum scribat hominis rationis usu destituta
 8. Si testes falsos admittat. 9. Si solemnitates necesse
 farias, ex ignorantia culpabili, vel malitiâ, præter
 mittat. 10. Si testimonium aliquod necessarium
 unius rogatu, & alterius damno, non exhibeat,
 conficiat instrumentum usurarium, vel falsum
 præsertim in damnum tertii; si faciat, ut processus
 & causæ veniant ad alios Judices, vel Referentes
 &c. quàm ordo illius tribunalis postulat: quod
 multum interest habere hunc, vel illum Judicem.
Esc. v. Laym. l. 3. q. 6. c. 2. Bon. in præc. disp. ult. p. 1.
 11. Si secretum violer, v. g. aperiendo parti ad verum
 dicta testium, ante eorum publicationem; quod
 esse mortale contra justitiam docet *Trul. l. 8. c. 1.*
num. 3. ex Nav. c. 25. n. 52. 12. Si parti petenti instru-
 menta occultet, præsertim quæ continent legata.
Nav. l. c. n. 53. Sylv. v. Tabelio Trul. l. c. 13. Si aliquid
 occultet, vel parti petenti transumptum processus
 neget. 14. Peccat graviter, si amisso instrumento
 antiquo publico, vel testamento, aliud simile de
 novo confingat.

V. Procurator peccat, 1. Si litem procuret injus-
 tam. 2. Si plures causas suscipiat, quàm possit ex-
 pedire. 3. Si plus mercedis accipiat, quàm justum.
 4. Si suadeat Reo, vel parti, ut injustè veritatem
 neget. 5. Si sua injuria; negligentia, aliave culpa,
 causa sit, ut lis perdat. 6. Si nomine juris juret, sine
 particulari ejus informatione, cum periculo
 pejerandi. 7. Si culpabiliter tribunali non adsit, scilicet
 tunc incommo di metu, &c. *v. Esc. Laym. l. c. Bon. q. 3 p. 4.* 8. Si partes adducat ad concordiam ini-
 quam. 9. Si differat causam, vel pervertat Judicem, vel

vel petat terminos impertinentes, aut dilationes
superfluas 10. Si falsos testes inducat, v. Sayr. l. 12.
c. 24. Fill. tr. 40. r. 10. n. 294. Trul. l. 8. c. 6. d. 1.

DUBIUM V.

Quod sit officium Accusatoris?

Resp. Ut in accusatione seruetur iustitia, cavē-
da sunt tria. Primum est, calumnia, i. e. impositio
falsi criminis vel ejus, quod sufficienter probari
nequit. Et hæc inducit obligationem restituendi,
& subeundi vel pœnam talionis, vel aliam arbi-
trio Judicis. Secundum est, prævaricatio, id est,
collusio cum Reo, & simulata tantum accusatio.
Quæ in criminalibus, si Reipub. damnum sequa-
tur, obligationem restitutionis inducit. Tertium
est, tergiversatio accusationis inchoatæ, absq; ju-
sta causa. Quod addo, quia cum causa, v. g. ob im-
perium Principis, vel Judicis, quod intersit Reip.
talem personam non puniri, vel infamari, vel quod
in accusatione defectus substantialis sit commis-
sus, potest desistere, imò tenetur, si in progressu
causæ cognoscat se errasse, si incipiat dubitare de
crimine, si videat se non posse probare, Fill. tr. 10.
c. 7. n. 205.

Quæres. An & quis teneatur alterum accusare?

Resp. I. Privatum rarò ad id teneri: tum ex praxi
timoratorum; tum quia alias tribunalia essent ple-
na accusationibus, cum perturbatione Reipub.

Dixi I. Privatum: quia si quis à Repub. stipen-
diū ob hoc accipiat, v. g. fiscalis, &c. tenetur ex ju-
sti-